ԱՐՄԱՆԻԱ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գարսկաստանի համար տարեկան 5 ֆր. և կամ 2 րբլ. 50 կ. թղթդրմ.

Ուրիշ ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգիլուած չէ, տարեկան բաժնորդագինն է 20 ֆր., վեցամսեայն 10 ֆրանգ և եռամսեայն 5 ֆրանգ։

Բաժնեգինները կանխիկ կը վճարուին և ծնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ լրագիրը ղրկելու փոստի ծախքը։

Նամակ և ծրար պէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)

Է ՏԱՐԻ ԹԻՒ 27

1891 ՆՈԵՄԲԵՐ 18

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 6 (Հ. Տ.)

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

ԿԸՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ Դ. ԱՇԲԹ. օրեր

ՊԱՏՄԱՆԵՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւնները։

Պարտաւոր չէ վերադարձնել չհրատարակուած ձեռագիրները։

Յանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։

Յանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանտիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանտիմ։

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de Rédaction (Allées de Meilhan, 44.)

ՀԱՑՈՑ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՆՊԱՏԱԿ ԵՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

(Քաղուած կանոնագրէն)

«Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» նպատակն է աշխատիլ վարչական բարենորոգումներ մտցնելու Թիւրքահայաստանի մէջ, հայ ժողովրդի տեղական պէտքերին համեմատ։ Հայ ժողովրդի ցանկութիւնն է իրաւունք ստանալ ազատօրէն ինքզինք կառավարելու որով միայն պիտի կրնան վերնալ այն հարստահարութիւնները որոնք այսօր Հայաստանի թշուառութեան և աւերակ դառնալուն պատճառ կը լինին։

«Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը իւր նպատակ իրագործելու համար իւր կարողութեան չափով կը գործադրէ ամեն յարմար եղած միջոցներն, ժամանակի պահանջներին համեմատ. կաշխատի ներքին այժ գոյացնել Ազգին մէջ իւր ազատութեան համար, հրատարակութիւններ կանէ, դիմումներ կանէ որոց որ պէտք է և նիւթապէս ու բարոյապէս կը քաջալերէ անոնց որոնք անձնուիրութեամբ կաշխատին հայրենիքի ազատութեան գործին։

Միութիւնը կունենայ իրեն բերան եղող լրագիր՝ որ, բացի զանազան լուրեր տալէ իրրեւ լրագիր, կը հաղորդէ ընդհանրութեան ինչ որ Միութիւնը ուզէ հաղորդել, տեղեկութիւններ կուտայ Հայաստանի և տարաբնակ հայերի դրութեան վրայ և կը ծառայէ հայրենասիրական եռանդը արծարծելու հայերին մէջ։ (*)

Ծանօթ. «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» անդամակցիլ կամ թղթակցիլ ուզողները պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցէին.

M. Portoukalian
(FRANCE) Marseille

(*) «Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը կը նպաստէ Ամերիկա լրագրի հրատարակմանը։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մեր յեղափոխական ոյժ.—կաթողիկոսական խնդիրը. — Նամակ Թիւրքիահեն (Կ. Պոլիս). — Ռուսական ճնշումներ. — Հարստահարութիւններ ի Թիւրքահայաստան.—Հայեր ի Ռոմանիա.— Հայեր յԱմերիկա.—Հայեր յԵգիպտոս. — Կովկասեան լուրեր.—Փիւրդ հեծելազօրք.—Թիւրքիահեն լուրեր.—Ամերիկա եւ Ռուսիա.—Ծանուցումներ.—Բանասիրական (Տասնեւեօթերորդ դարուն յեղափոխական կեանքից)։

ՄԵՐ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՈՅԺ

Մեր մէջ յեղափոխական ուժը չատ տկար է տակաւին. տասնեակներ հաղիւ կան որոնք լինչ դասակարգի և արհեստի ալ պատկանին, անկեղծ համոզումներ դոյացուցած լինին հայրենիքի ազատութեան մասին և միանգամայն անձնուիրութեան ապացոյցներ տուած լինին։ Անշուշտ այդ 10 հնեակ թիւն ալ գլխաւորապէս չէ կազմուած անոնցմէ որոնք հրապարակի վրայ դրչով կամ խօսքով փայլել կաշխատին, այլ այն համեստ անձերէ որոնք իրենց գործունէութեան համար զանգուածներ չեն հնչեցուներ և գովեստի ալ չեն սպասեր։

Իրաւ է թէ կան մի քանի 100 նուիրատու հայրենասէրներ. սակայն ազնիւ նուէրներն ալ, ներկայ դրութեամբ հաւաքուելով, անհուն ժամանակի կը կարօտին մի զօրեղ ոյժ կազմելու համար, ոչ թէ միայն այն պատճառով որ նուիրատուներուն թիւը սահմանափակ է և ժողովրդի աւելի նիւթապէս անկարող մասն առ այժմ սկսած է տալ, այլ գլխաւորապէս և այն պատճառով որ այդ նուիրատուներէ չատերը անմիջական արդիւնք մը տեսնելու համար դրամ տուած են. ուստի եթէ այսօր տուին, վաղը իրենց տալուն վրայ չէ կարելի վստահիլ և հաստատուն ծրագիր մը գործադրելու սկսիլ ազնիւ տալիքին վրայ հաշիւ անելով։ Մանաւանդ որ այդ ինքնին փոքր գումարները բազմաթիւ տարբեր մարմինների և անձերի մէջ հաւաքուած և առանձինն գործածուած են որով և մեծ մասամբ անպէտ և անհաշիւ վատնուած և նոյն իսկ գործի բերմամբ իրարի արդիւնք չեզոքացնելու համար ի գործ դրուած են։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՏԱՍՆԵՒԵՕԹԵՐՈՐԴ ԴԱՐՈՒՄ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՑ

(Շար. 26ղ թուէն)

Միխօն չատ ուրախացաւ երբ իմացաւ որ այն «քիպըր կեավուր կըզին» Անանն էր. բայց այդ ուրախութիւնը նա իւր սրտումը պահեց, չուզելով որ պառաւը մի բան հասկանայ. երկար-երկար մեկնուեց պառաւի դրան առջեւ և ասաց. եթէ մի կտոր հաց չտաս, այստեղ պիտի մեկնուած մնամ իրրեւ նախատինք քո դրանդ և քո գերդաստանիդ. պառաւը երբ տեսաւ որ աներես մուրացկաններից է, ճարը կտրուած, կմկմալով ներսից հարսին կանչեց որ մի կտոր հաց բերի տայ մուրացկանին։ Միխօն երբ կորեկ հացի կտորը տեսաւ, ելաւ և սկսեց խաղալ. վերջն էլ համբուրեց պառաւի ոտքը և չնորհակալ եղաւ ու պառաւի դռնիցը հեռացաւ։

Դեռ երեկոյեան երեք ժամ էր մնում երբ Միխօն պառաւի դռնիցը հեռացաւ. նա առանձնացաւ գիւղին մօտիկ մի քարի չուաքում և այնտեղ նստեց ու սկսեց մտածել թէ ինչ հնարքով կարող պիտի լինի Աննային ազատել։ Երկու ժամ տեւեց Միխօյի մտածմունքը. նա մի քիչ էլ հաց կերաւ և չուտով վերադարձաւ ու դարձեալ եկաւ Քամրանի վրանի մօտը և սկսեց մի քիչ հեռուից դիտել և ծրագիր կազմել։

Քամրան աղան չորս հատ կատաղի գիշերապահ շուներ և երկու էլ զինուած յաղթանդամ Քրդեր ունէր որոնք մինչև լոյս չարունակ վրանի չորս կողմը պտըտելով պահպանութիւն էին անում։ Միխօն այդ վեց պահապանների համար խիստ մտածման մէջ էր. նա շատ երկար մտածեց, դէս դարձրեց, դէն դարձրեց, վերջը մի տեղ չհասաւ. յոյսը միայն դրեց Թրիքի մի մեծ կողովի վրա որ վրանից մի քիչ հեռու վեր էր ընկած։ Միխօն երբ տեսաւ որ մութը կոխեց և ամենի գլուխը խառնուեց ընթրիքով, կամաց-կամաց եկաւ մտաւ կողովին տակը և այնտեղ սուս արեց ու քնեց։

Գիշերը կէս էր. ամենից զգայուն մարդու էլ քունն քաղցրացած, խոր քունի մէջ էր. մարդ որչափ ուզում էր չքնի, անհնար էր լինում. պահապան Քրդերն էլ քնեցան, բայց շներն չէին ուզում բոլորովին քնել. նրանց քունը բոպէական էր. չուտ չուտ հաչում և պահապաններին զարթնացնում էին։

Միխօն կողովը գլխին առած սկսեց չարժվել այնպէս որպէս թէ կողովն էր գնում. շունչը իրեն քաշած մինչեւ քանան քայլ մօտ եկաւ վրանի դրան շներն երբ տեսան անչարժ կողովի չարժուելն, կատաղեցան, յարձակեցան կողովին վրա. կողովը վաղուց իջեւանած և հանգստացած էր. պահապանները շների աղմուկից զարթնելով, չատ դէս ու դէն վազեցին, ման եկան. երբ ոչինչ չգտան, ապահով եղած վերադարձան, «շներն կո-

Բայց հակառակ իրականին, հայ աղգասէրների թիւը չատ մեծ կերեւի. ուշադիր քննող մը միայն կրնայ տեսնել որ աղգասիրական բանակը այդչափ մեծցած է որովհետեւ ատոր մէջ աւելի բազմաթիւ են անոնք որոնք խոստացած են նուէրներ տալ, բայց պիտի տան երբ Եւրոպացի ներչանաւոր պետական անձի մը կողմէ դրաւոր ապահովութիւն ստանան թէ Հայաստանը այսքան ժամանակէն պիտի ազատուի։ Այդ բանակ մեծցած է որովհետեւ մէջը լեցուած են բազմաթիւ այնպիսի չերմ ազգասէրներ որոնք չերմութեամբ կրնան գանգատիլ միայն. ադոնք ոչ մէկի հաւնել կը ցուցնեն, ցարդ կատարածը չնչին կերեւի իրենց աչքին և երբ թէ գործին խելք կրնան հասցունել, երբ միամիտներ գտնեն, կըսկըսին անոնց առջեւ գանգատիլ թէ ոչինչ կարելի է յուսալ այս գործիչներէ, չեն կրնար լուրջ բան մ'անել։ Այդ գանգատողները եթէ մի օր փորձէին անտարբեր կամ թմրած ժողովրդի զգացումներն արթնցունել, դոր-

ղովը մարդ կարծելով հաչում են» ասացին և իրար ապահովացրին։ Այս անգամ աւելի լաւ քնեցան։

Միխօն մի ժամի չափ համբերելուց յետոյ, սկսեց կրկին անգամ չարժուել. այս անգամ նա մտաւ վրանի մէջ, Աննային պառկած տեղը. չներն աւելի կատաղաբար հաչում էին, ոչ միայն վրանի դռնում թէք ընկած կողովին վրա, այլ նաեւ Քամրանի պառկած վրանին վրա։ Պահապանները կրկին զարթնեցան, բայց այս անգամ երբ տեսան որ չները կողովը մարդ կարծելով, գլորելով բերել հասցրել են մինչեւ վրանի դուռը, մէկի մի քանի ծեծերով չներին պատժեցին և վրանից բոլորովին հեռացրին։ Նրանցից մէկն ասաց. «Աւելի լաւ կը լինի եթէ չքներին բարկացնելու առարկայ եղող կողովին վեր առնենք և տանենք գցենք ձորին մէջ», միւս ընկերն համաձայնուեց և կողովը տարան գցեցին ձորին մէջ որ էլ չներն չտեսան։

Միխօն վրանի ներսում մնացել էր կանգնած և մտածում էր թէ ի՞նչպէս անէ որ իւր նպատակին հասնի։ Անգէտ էր Աննան, քաջ էր Քամրան աղան. մէկին պիտի սպաննէր, իսկ միւսին իւր սուրը նպատակ հասկացնելով պիտի փախցընէր։

Միխօն վրանի ներսում մի անկիւնում պատի պէս կանգնեց, չունչը ներս քաշած։ Մի բան արգելք էր լինում Միխօյին, այն էր Աննայի չորս ամսական մանուկը. նա չարունակ լաց է լինում և

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ս. Ս.

Ընդհանուր ժողովը Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի կողմէ հրաւիրուած էր Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի եւ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի միջեւ ծագած տարակարծութեան մասին։

Ընդհանուր ժողովին ներկայ էին Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի 10 անդամներ եւ թեկնածուներ, Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի 4 անդամներ եւ թեկնածուներ, Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի կողմէ հրաւիրուած 100-էն աւելի պատուիրակներ։

Ընդհանուր ժողովի նախագահ ընտրուեցաւ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամ Ս. Ս.։

Ընդհանուր ժողովի քարտուղար ընտրուեցաւ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամ Ս. Ս.։

Ընդհանուր ժողովի օրակարգ հաստատուեցաւ հետեւեալ հարցերը.

1. Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի եւ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի միջեւ ծագած տարակարծութեան մասին։

2. Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի անդամներու եւ թեկնածուներու ընտրութեան մասին։

3. Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի կազմակերպական հարցերու մասին։

Ընդհանուր ժողովը լսելէ յետոյ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամ Ս. Ս.ի զեկուցումը Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի եւ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի միջեւ ծագած տարակարծութեան մասին, ինչպէս նաեւ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամ Ս. Ս.ի զեկուցումը Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի անդամներու եւ թեկնածուներու ընտրութեան մասին, ընդհանուր ժողովը

ՈՐՈՇԵՑ

(Վճիռ թիւ 1)

1. Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի եւ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի միջեւ ծագած տարակարծութեան մասին ընդհանուր ժողովը կը գտնէ, որ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի անդամ Ս. Ս.ի կողմէ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամ Ս. Ս.ի դէմ ուղղուած մեղադրանքները անհիմն են, որովհետեւ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամ Ս. Ս.ի կողմէ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի անդամներու եւ թեկնածուներու ընտրութեան ժամանակ ոչ մի կերպ չի խախտուած Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի անդամներու եւ թեկնածուներու ընտրութեան մասին Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի 1891 թ. Յունուարի 15-ի որոշումը։

2. Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի անդամներու եւ թեկնածուներու ընտրութեան մասին Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի 1891 թ. Յունուարի 15-ի որոշումը ընդհանուր ժողովը կը գտնէ, որ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամ Ս. Ս.ի կողմէ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի անդամներու եւ թեկնածուներու ընտրութեան ժամանակ ոչ մի կերպ չի խախտուած Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի 1891 թ. Յունուարի 15-ի որոշումը։

Ընդհանուր ժողովը կը գտնէ, որ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի անդամ Ս. Ս.ի կողմէ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամ Ս. Ս.ի դէմ ուղղուած մեղադրանքները անհիմն են, որովհետեւ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամ Ս. Ս.ի կողմէ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի անդամներու եւ թեկնածուներու ընտրութեան ժամանակ ոչ մի կերպ չի խախտուած Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի 1891 թ. Յունուարի 15-ի որոշումը։

3. Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի կազմակերպական հարցերու մասին ընդհանուր ժողովը կը գտնէ, որ Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի Կազմակերպական Բիւրոյի անդամներու եւ թեկնածուներու ընտրութեան ժամանակ ոչ մի կերպ չի խախտուած Ս. Ս. Կուսակցութեան Կովկասեան Կեդրոնական Կոմիտէի 1891 թ. Յունուարի 15-ի որոշումը։

խանձագին աղերսագրոց վրայ քա-
կեցին նորա երկաթները. յոյս կայ,
կըսուի, որ մինչեւ իսկ պիտի աղատի։
Տեսնենք։ Շ. Կ.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀՆՇՈՒՄՆԵՐ

*Կովկասեան լրագիրները հրա-
տարակած են հետեւեալը.*

*Կառավարչական հիմնարկութիւն-
ներում հայ-լուսաւորչականների եր-
դում տալու հարցի առիթով տարա-
ձայնութիւն սկսվեց դատաստանական
վարչութեան և հայ հոգեւորականու-
թեան մէջ, որը հանգուցեալ Մակար
կաթողիկոսի կարգադրութեան հա-
մաձայն, հրաժարվում էր երդվեցնել
Հայերին ռուսերէն լեզուով։ Այդ հար-
ցը էջմիածնի սինոդը բարձր իշխա-
նութիւնների հայեցողութեանն առա-
ջարկեց։ Այժմ ներքին գործերի Պ.
մինիստրը ղինուորական մինիստրի
հետ համաձայնութիւն կայացնելով,
հետեւեալ կարգադրութիւնն եղաւ.
Հայերը պէտք է անպայման ռուսաց
լեզուով երդվեն. իսկ եթէ երդվողնե-
րը ռուսերէն լեզուն չը գիտեն, պէտք
է թարգմանների միջոցով երդվեն։
Պէտք է երդվեցնեն՝ ղինուորական
ծառայութիւնը մինող նորակոչ Հայե-
րին — նրանց ղինուորական իշխանու-
թիւնները, իսկ հայ վկաներին, թէ՛
քաղաքացիական և թէ՛ ղինուորական
դատարաններում — դատարանների
նախագահները։*

ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ի ԹԻՒՐՔԱՀԱՅԱՍՏԱՆ

*Տիգրանակերտէն հոկտ. 10/22
թուով հետեւեալները կը գրեն մեզ.*

*«Անցեալ յունիսի սկիզբէն է վեր
օրական հարիւրաւոր քրիստոնեայք
բանտը կը լեցուննեն, տարեկան 12½
դահեկանի (2½ ֆրանքի մօտ) խը-
ճուղեաց և ուրիշ զանազան անու-
նով այլ և այլ տուրքերու վճարմանց
համար. խեղճերը կաղաղակեն «հացի
առակ չունինք, ո՞տկից տանք այդ
տուրքեր». ոստիկանաց հազարա-
պետն ալ իրենց կը պոռայ. «ձեր գոյ-
քեր ծախեցէք և վճարեցէք, ապա
թէ ոչ ապտակիք չունիք»։ Այդ խը-
ճուղեաց (chaussée) անուամբ ժողո-
վուրդէն հաւաքուած դրամին վո-
խանակ ճանապարհներ չինուելու, չինուած
է մի նոր, հաստատուն և ընդարձակ
բանտ։ Այդ չէնք որ կարելի չեր 4000
ոսկիէն պակաս մի գումարով չինել,
կառավարութիւնը 1500 ոսկիով չինել
տուաւ, քանզի քրիստոնեայ ճարտա-
րապետներու և վարպետներու պա-
հանջքը և բանւորներու օրական 5–6
ղրուշ խոստացած վարձքերն ալ չը
վճարեց։*

*«Անցեալները հայ բողոքական մը
Թիւրքէ մը յանկարծ ապտակուե-
լուն վրայ երբ Ռուսիանութեան կը
բողոքէ, ոստիկանապետն սկիզբէն մը-
տիկ կանէ իրեն, բայց յետոյ երբ կը լսէ
որ Թիւրք մ՚է ապտակողը, «ամո՛թ
է, ամօթ, գնայե՛ք, ինծո չունի,
մենք կարծեցինք կեսովը մ՚է ծե-
ծողը» ըսելով, առջեւէն դուրս կը
հանէ։*

*«Վերջին հրդեհին, որ շուկային
մէջ պատահեցաւ Թիւրքերու կրակ
տալովը, խանութպաններու պատճա-
ռած վնասը 10,000 ոսկի կըհաշուուեն։»*

ՀԱՑԵՐ Ի ՌՈՄԱՆԻԱ

*ՊՈՒԿՐԷՇԷն կը հաղորդեն մեզ
թէ Պուքրէշի կաթոլիկ Հայերի քա-
հանայներէն Աբժ. Տ. Կարապետ Գաս-
պարովիչ վախճաներ է հոկտ. 29/10
նոյեմբերին, 68 տարեկան հասակին
մէջ, և տպագրուած մահատոմակը
որ այս րոպէիս հասած է մեր ձեռք,
կիմացունէ թէ թաղման հանդէսը պի-
տի կատարուի հետեւեալ օր (հոկտ.
30/11 նոյեմբեր)։*

*Աբժ. Տ. Կարապետ քահանայ Գաս-
պարովիչ Պուքրէշի Հայոց «Հայրենա-
սիրաց ընկերութեան» հիմնադիր ան-
դամներէն մին էր և երկար ժամա-
նակ այդ ընկերութեան նախագահու-
թիւնը վարելէ յետոյ, իւր ծերու-
թեան և միանգամայն ներքին հակա-
ռակութիւնների պատճառով քաշուած
էր հանրային կեանքի ասպարէզէն։
«Հայրենասիրաց ընկերութիւն»ն Տ.
Գասպարովիչի նախագահութեան օ-
րով յաջողած էր բաւական գործօն մի
դիրք ունենալ Պուքրէշի պէս մի քա-
ղաքի մէջ ուրկէ անցնող ամեն ճամ-
բորդների տուած տեղեկութիւններին
համեմատ, գատապարտելի անտար-
բերութիւն կը տիրէ այժմ ազգային
կեանքի մասին։*

*Թո՛ղ օրինակ հանդիսանան ուրեմն
հանգուցեալ ծերունազարդ Տ. Կարա-
պետ քահանայի հայրենասիրական
եռանդն ու գործունէութիւնը՝ իրմէ
աւելի երիտասարդ հայ եկեղեցական-
ներին։*

ՀԱՑԵՐ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

*Մեզ հասած լուրերի նայելով, այժմ
Ամերիկայի հայաբնակ քաղաքների մէջ
բաւական բազմութիւն են այնպիսի ան-
խիղճ և բաղդախնդիր Հայեր որոնք մի
քիչ հինցած լինելով երկրին մէջ և եր-
կու բառ անգլիերէն գիտնալով, միա-
միտ պանդուխտներին կառաջարկեն
իրենց միջնորդութիւն՝ գործ գտնելու
համար և ամեն մէկի ձեռքէն 10–15
տոլար խլելէ ետք, կամ աներեւոյթ
կը լինին և կամ այդ գործատերերը կը
տանին գործադուլ եղած գործարանի
մը գործարանապետին կը յանձնեն
որ զանազան մի ժամանակ ամենաչնչին
վարձքով կաշխատցունէ, յետոյ դուրս
կըհանէ, այնպէս որ այդ պանդուխտ-
ներ իրենց տուած միջնորդչէք և նոյն
իսկ տեղափոխութեան ծախքը չեն
կրնար ձեռք բերել յաճախ։*

*Այդ միջնորդները իրենց յանձնը-
ւած պանդուխտների բանւորութիւնը
այնքան սաստիկ դիներով ծախելով
Ամերիկացի գործարանապետին՝ թէ՛
սաստիկ արհամարհանք կը բերեն հայ
գործաւորի վրայ որ անարժէք և ըս-
տոր ժողովուրդ մը կը նկատուի այդ-
պիսով և թէ՛ Ամերիկացի բանւորնե-
րի առեւտրութիւնը և վրէժխնդրութիւ-
նը հրաւիրել կուտան Հայերի դէմ ո-
րով և երբեմն թշնամանք ու կռիւ ալ
կը պատահի։*

*Նիւ Եորքի «Արարատ»ին վեր-
ջին թիւերէն մէկին մէջ ալ կը կար-
դանք թէ մի խաբեբայ Հայ, Տիգրան
Ց. Պէշկէօթիւրեան, իրեն բան դործ
ըրած է պանդուխտ Հայերի ձեռքէն
ստակ կորզել, իրենց սուտ խոստում-
ներ անելով թէ դործ պիտի գտնէ։
Վերջին անգամ 9 թալէր շորթեր է
մէկ քանիներէ և խոյս տուեր է։*

ՀԱՑԵՐ ԵԳԻՊՏՈՍ

*Եգիպտոսի Հայերի նորընտիր Ա-
ռաջնորդ Գեր. Գէորգ Ծ. Վ. Իւթիւ-
ճեան արդէն հասեր է Գահիրէ և
անցեր է իր պաշտօնին դլուխն։ Ն.
Գերապատուութիւնը Ալէքսանդրիա-
էն անցած ատեն ներկայացեր է Բար-
ձրը Խոտիվին, տեսնուեր է նաեւ Սուլ-
թանի պատասխոր պատուիրակ Ա.Հ.
Մէհմէտ Մուխթար փաշային հետ։ Գա-
հիրէ հասած օրը արժանավայել պա-
տիւներով ընդունուեր է այնտեղի մեր
հայրենակիցներուն կողմէ։*

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

*Կովկասի վարժարանների կառա-
վարական Տեսուչի 1890 թուականի
մասին հրատարակած մի հաշիւէ կը
տեսնուի որ Կովկասի մէջ գտնուող
3533 վարժարաններէն 147ը հայ ծը-
խական վարժարաններ են, այսինքն
ուղղակի էջմիածնի կաթողիկոսի տը-
նօրէնութեան ենթարկուած հայ ազ-
գային հիմնարկութիւններ են որոնք
կը պահպանուին հայ ժողովուրդի
տուրքերովը որ այդ թուականին մէջ
178,092 րուբլի (մօտաւորապէս 450
հազար ֆրանք) ծախք է արեր այդ
վարժարանների համար։*

*Կովկասի 7½ միլիոն բնակիչներէն
մօտաւորապէս մէկ միլիոնը հայ լինե-
լով, հայ վարժարանների թիւը բաղ-
դատելով ընդհանուր կովկասեան վար-
ժարանների թուին հետ, շատ ստոր
մի թիւ կը տեսնենք. ատոր պատճա-
ռը ոչ թէ հայ ժողովրդի կրթա-
կան յետամնացութիւնն է կովկասի
միւս՝ թիւրք, վրացի, կովկասեան են.
ցեղերի հետ բաղդատմամբ, այլ այն
որ Հայերն ունին կառավարական վար-
ժարանները կը յաճախեն. շատ տեղ
80% կազմին այդ վարժարանների ա-
շակերտների թուին, մանաւանդ այն
ժամանակէն ի վեր որ Ռուսահայերի
վարժարանական ազատութիւնները
մեծ մասամբ ջնջուեցան և Հայերին
արգիլուեցաւ անկախ բարձրագոյն
վարժարաններ ունենալ, ինչպէս և
ուզած տեղերը ազատօրէն նախակր-
թարանները բանալ, առանց ենթար-
կուելու պետական սեղմող օրէնքների։*

*— Թիֆլիզէն կը գրեն որ նորա-
կազմ հայ թատրոնական խումբը ըս-
կսեր է կանոնաւորապէս հայերէն ներ-
կայացումներ տալ շաբաթը երկու ան-
գամ։ Ամեն անգամ թատրոնը միշտ
լիք կը լինի բազմութիւնով։*

*— Պրն. Մկրտիչ Կարա Մուրզա
«Մշակ»ին կը գրէ որ արդէն ռուսե-
րէն թարգմանած է Բաֆֆիի «Թենեք»
և «Ոսկի ադաղակ» հեղինակութիւն-
ները, որոնցմէ առաջինը մօտ ժամա-
նակէն պիտի սկսի հրատարակուիլ Պե-
տերբուրգի մի ռուս ամսագրի մէջ։*

ԲԻՒՐԻ ՀԵԾԵԼԱՅՕՐՔ

*Թիւրքիոյ Դ զօրաբանակի (Հա-
յաստանի) հրամանատար Զէքի փա-
շա հեռագրած է Պալատը թէ Բիւր-
դերէն 30 դունդ արդէն կազմած է.
իւրաքանչիւրը մօտաւորապէս 550 ձի-
աւորներէ բաղկացած է որոնց ամեն
մէկը իր ամեն պիտոյք և պատ-
րաստ ուներ։ Այդ դունդերի մարդիկ
առնուած են ամենքն ալ վանի, Բա-
զէշի և Կարինի քիւրդ ցեղերէ։ Ո-
րիշ մի քանի քիւրդ ցեղեր ալ որոնք
պինուորագրութենէ դուրս մնացած
են անոնք ալ հետզհետէ իրենց մար-
դիկ կը ղրկեն կարին։ Զէքի փաշան
արդէն վերադարձած է Երզնկա։*

ԹԻՒՐԲԻՒԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

*Թիւրք կառավարութիւնը Յոյնե-
րի Տիեզերական Պատրիարքի այս ան-
գամի ընտրութեան առթով չանք ա-
րեր է ոտնձգութիւն մ՚անել յունա-
կան եկեղեցու մէկ իրաւունքի դէմ.
այսպէս, երբ իրեն ներկայացուցին
պատրիարքական 18 ընտրելիների
ցանկը որ անոնց մէջէն իր անյարմար
դատած երեք անձերի անուններն ջնջ-
ջէ, ինք 5 անուններ ջնջած էր. բայց
Յոյների արած բողոքի վրայ ստիպ-
ւեցաւ ջնջած անուններէն երկուքն
վերահաստատել դարձեալ։*

*— Կարմիր Ծովի մէջ Եէմէնի նաւա-
հանգիստներին մօտ Քամէրուն անու-
նով կղզեակ մը կը գտնուի, ուր այժմ
առողջապահական կայան մը կայ՝ անց-
նող նաւերը քննելու համար։ Անգլի-
ացիները այդ կղզուն ռազմագիտական
և նաւային կարեւորութիւնն ի նկատ
առնելով, այս պահուս բանակցու-
թեան մէջ են՝ Թիւրքերէն այդ կղզին
իրենց ձեռք անցունելու և առողջա-
պահական կայանն դէպի ՊապէլՄան-
դէպի նեղուց գտնուող մի ուրիշ կղզ-
եակի վրայ փոխադրել տալու։ Աբ-
դէն Կ. Պոլսէն պաշտօնեաները ղրկը-
ւած են այդ տեղ քննելու։*

*— Թիւրք կառավարութիւնը ի-
մաներ պիտի ղրկէ Եւրոպայի մէջ իր
ունեցած դեսպանատուններին. Սուլ-
թանն համոզ վաղուց կը լսէր թէ իր
դեսպաններ Եւրոպայի մէջ իսկամի
արժանավայել բարեպաշտութիւնով
չեն վարուիր. ահա հարկ տեսեր է ա-
նոնց մէկին մէկ կրօնաւոր ղրկել որ
անոնց կրօնական պարտաւորութիւն-
ները յիշեցունէ, Շէրիի օրէնքին վե-
րայ անոնց ծանօթութիւններ տայ,
միեւնոյն ժամանակ լրտեսէ դեսպաննե-

յարաբերութիւններն։ Սուլթանը լըրտեսութեան այդ դրութիւն իր Պալատի և Դրան պաշտօնեաների մէջ հաստատելէ ետք, այժմ աւելի հեռուն կընդարձակէ. դեսպաններուն վրայ ալ կը կասկածի։ Առայժմ այդ տեսակ իմաններ ղրկուած են Փարիզ, Ս. Պետերբուրգ, Լոնտոն, Պերլին և Վիէննա։

ԱԼՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Կը յիշուի թէ Ջարը վերջերս Ալմանիայի ճամբով Տանիմարքացին Ռուսիա վերադարձած ժամանակ, չուզեց փոխադարձ այցելութիւն մ'անել Վիլհէլմ կայսեր. այդ մասին Լինտէխանտանա Պելժը հետեւեալ տողերը գրած է.

«Ջարին այդպէս աճապարանօք Ալմանիայի հողէն անցնելն շատ անհաճոյ տպաւորութիւն ըրաւ երբեակ դաշնակցութեան մայրաքաղաքներին մէջ. մանաւանդ Վիէննայի մէջ յուզում մը մեծ եղաւ երբ լսուեցաւ թէ Ջարը առանց Վիլհէլմ կայսեր այցելելու անցած է անոր հողէն, և ոչ իսկ կայսերական ընտանիքէն մէկի մը հետ տեսնուեր է, մինչդեռ կը կարծուէր թէ արդէն որոշուած է երկու վեհապետներու տեսակցութիւնը, Այնուհետ այդ տեսակցութեան արդիւնքին մեծ կարեւորութիւն մը չէր տրուեր, դա Եւրոպայի արդի դիրքին վրայ մի փոփոխութիւն չէր կրնար բերել և լոկ քաղաքավարութեան մի գործ պիտի լինէր, ոչ աւելի բան մը. բայց նոյն իսկ այս կէտ. Ջարին բռնած ընթացք աւելի կը ծանրացնէ։ Պէտք է որ Ջարին և Վիլհէլմին անձնական յարաբերութիւնները շատ ձգտուած վիճակի մէջ լինին որ նոյն իսկ այդքան փոքր քաղաքավարական մի փոխադարձ հատուցումը չուզեց անել Ջարը։»

Սթանտարտը որ այս օրեր միշտ յոռետես է, այնպէս որ խորհիլ կուտայ թէ դա մի բերան է շահագիտական խմբակի մը որ յուզիչ տեսութիւններ և յոռետես գուշակութիւններ հրատարակել տալով կը ջանայ սակաւթիւններու մէջ թղթերի գիները կոտրել և շահեր անել, անդլիական պահպանողական այդ թերթն ալ այս տեսակցութեան խնդրի մասին նոյնպէս մեծահոդութիւն կը յայտնէ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

Լրագիր Ազգային եւ Քաղաքական

Ազատութիւնը նիւ Եորք կը հրատարակուի, ամիսը մէկ անգամ միայն այժմ, մեծ դիրքով։ Տարեկան բաժնորդագինն է ամեն երկրի համար մէկ տոլար միայն (5 ֆրանգ կամ 2 րուբլ ռուսական թղթադրամ)։ Ամեն մէկ թիւի մէջ խմբապետական յօդուածներ, թղթակցութիւններ, զուարճալիք և այլ կարեւոր յօդուածներ։

Հասցէն՝ Rédaction du journal
AZADOUTIUN
12, Fronkfort str.
NEW YORK(E. U. d'Amérique

Հետեւեալ գիրքերն կարելի է ստանալ Արմենիայի խմբագրատունէն, իրենց առջեւ նշանակուած գիներով և փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով։

Արժէքը կանխիկ չվճարուած՝ գիրք չղրկուիր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Ա. ՀԱՅ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (*Սպառած*)։
Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑԻ »
Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՑԵԼԻ »
Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՑ ԵՒ ԿԵՆՍԱԴՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՏԱՄԲԱՊԵՏԱՑ (*Պուլղար ազգին իր աղատութիւն ձեռք բերելու համար մէկ դարէ ի վեր արած չանքերի խիստ հետաքրքրաշարժ նկարագրութիւնն է։*) (1 *ֆր. 10 սնթմ.*) 1 ֆր. 50 *սթմ.*
Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ.—(*Հայաստանցիների պանդխտութեան տխուր հետեւանքներէ մէկ փոքրիկ պատկերը կը ներկայացունէ վիպական կերպով։*) Գին (90 *սնթմ.*) 1 ֆրանգ 20 *սնթմ.*
Զ. ԳԱՄԱՌ ՔԱԹԻՊԱ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենն առարտեղ (*Մեծանուն հայ բանաստեղծին վերջերս գրած ազատաշունչ ընտիր ոտանաւորներէն 3ը՝ առանձին տետրակով հրատարակուած են*)։ 50 հատը 2 ֆր. և 50 *սանթիմ*, հատը (5 *սնթմ.*) 10 *սանթիմ*։
Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԵՆԲԸ ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ. (*Սպառած*)
Ը. ԹԻՒՐՔԻԱՒ ՀԱՅԵՐՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՑԻՆԵՐ (*Թիւրքիայի Հայերին և իրենց դրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ, Թիւրքահայաստանի մէջ բնակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչներուն թուին բաղդատական մէկ յուցակն ալ կցուած է տետրակին վերջը։*) Գին 50 *սանթիմ* (35 *սանթիմ*)։
Թ. «ԱՐՄԷՆԻԱ»Ի ՅՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիայի Ա տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլորովին սպառած և միեւնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի մէջ Մ. Փորթուգալեանի գրած առաջնորդող յօդուածներէն դէթ 30ի չափ ամփոփուած են Ցուշարարի մէջ որ ութ ծալ դիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ)։ (1 ֆրանք)։ 1 ֆր. 40 *սանթիմ*
Ժ. ՎՐԷԺ (*Պուլկարիայի մէջ Թիւրքերի սրած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ի՛նչպիսի միջոցների դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար*)։ (15 *սնթիմ*) ,20 *սնթմ.*
ԺԱ. ԹՈՄԱՍ ՐՈՅԱՐԻՍ (*Ցունաստանի մէջ Թիւրքերի սրած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յոյներն ի՛նչպիսի միջոցների դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար*), (0,15*սանթիմ*) ,20 *սանթիմ*։

ԺԲ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ
ԳՐԱԾ ՈՏԱՆԱՒՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայրենասիրական ոտանաւորներէ մի քանին ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իրենց նմոյշներ զանազան քաղաքներու մէջ և զանազան տպաւորութիւններու տակ իւրաքանչիւրին գրած ոտանաւորներին որոնք ժամանակին հրատարակուած չը լինելով կորսուած են այժմ։ Այն մի քանի ոտանաւորները որոնք իրրև նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլիս տպագրուած ազգային երգարաններին մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւնն վաղուց արդէն արգիլուած է, և Ասիա և Արմենիա լրագիրներին մէջ։ Նմոյշներու մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տրուած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորները ի՛նչ տպաւորութիւններու տակ ներշնչուելով գրուած են։ Գին (10 *սանթիմ*) 15 *սանթիմ*։

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ

(Կ. ՊՕԼՍՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԻՆ ԱՌՆՈՒԱԾ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐՒԵՑ ԱՊԼՂԱՔԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր ապականուած վարքուբարքով որչա՛փ չարիքների պատճառ դարձած է և վերջ ի վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպաննուած և անհետացած է աշխարհէ։ Գին 1 ֆրանգ, (75 սանթիմ)։

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր զեղչ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին համար որոնց կը ղրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներովը։

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Ա. ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՐԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

Բ. Տպագրութիւն

«Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» հրատարակած այս վարդապետարանի մէջ համառօտ կերպով բացատրուած է թէ իւրաքանչիւր Հայրենասէր Հայ ի՛նչ փափաքներ պէտք է ունենայ և ի՛նչ պարտքեր ունի կատարելու։

Կը խնդրուի ամեն հայրենասէր Հայերէ իրենց շրջանի մէջ տարածել այս տետրակ։ Մէկ անգամէն 50 օրինակ ծախու առնողին կը ղրկուի 5 ֆրանքով։ Հատին գինն է 15 *սանթիմ* (Պարսկաստանի Հայերին համար 10 *սանթիմ*)։

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

ԱԼԻՇԱՆ Հ. Ղ. — Ցուշիկք Հայրենեաց Հայոց (*Հայրենասիրութեան վրայ չերմ եռանդով գրուած մի նախարանէ յետոյ, Հայաստանի բնախօսութեան վերաբերեալ հմտալից և ընդարձակ տեղեկութիւններ կան գրուած։ Ա.յնուհետեւ, Հայոց Պատմութենէն առնուած մի քանի անձերի և հետաքրքրական նիւթերի վրայ առանձին առանձին գրուածներ կան ժանրամաս և ընդարձակ տեղեկութիւններով որոնք բազմաթիւ տպագրուած և գեռ անտիպ պատմական գիրքերէ քաղած և ամփոփած է. Ալիշան այս գրքի մէջ, իրեն յատուկ գրաւիչ և բանաստեղծական ոճով պատմելով զանոնք։ Գրուած է աշխարհաբար լեզուով. կը բաղկանայ 2 հատորէ և ունի 6 պատկեր*)։ 11 ֆր.։
Բաֆֆի, Խեճրը (Արկածները վերջին ռուս-թուրքական պատերազմից) և Զալալէտտին (*Մի պատկեր նրա արշաւանքից*). երկուքը մէկտեղ մէկ հատորի մէջ ամփոփուած. Բ տիպ։ 8ֆր. 75 *սն.*
Բաֆֆի, Հայ կինը եւ Հայ երիտասարդուհին 5 ֆր. 25 *սնթմ.*։
Բաֆֆի, կայծերի վերջը 1 ֆ. 75 *սթմ.*։
Շարժումն Հայաստանի (L'Arménie en mouvement). *Մայր Հայաստանի պատկեր* 1 ֆրանգ
Ձայնագրեալ երգեցողութիւն *Ս. Պատարագի* 10 ֆր.
Երգնկեանց, Ազգային երգարան (*Ձայնագրեալ հայկական նոտաներով*) 2 ֆր. 80 *սանթիմ*։
Բաֆֆի, Դաւիթ բէկ *պատմական վէպ* (1722–1728) Ա, Բ և Գ գիրքերն վերջաբանով մէկտեղ մէկ հատորի մէջ ամփոփուած. Բ տիպ։ 10 ֆր.։
Ծերենց, Թէոդորոս Ռշտունի 3 ֆրնք. 50 *սանթիմ*։
Հ. Առաքելեանց, *Պատմութիւն Խաչակրութեանց և Թագաւորութեանն Երուսաղիմայ* 2 ֆրանգ
Նիկոլ կամ *դարձ Հայոց Եւրոպիոյ ի կաթոլիկութիւն* 1 ֆր.
ԳԷՈՐԳ ԱԲՈՎԵԱՆՑ. — *Համառօտ պատմութիւն Հայոց ազգի* (Բ տիպ. Տփղիս.) 2 ֆր.
Հ. ԹԷՐՁԻՄԱՆԵԱՆ. — *Համառօտ պատմութիւն Հայոց* (*6րդ տիպ. Վենետիկ*). 2 ֆր. 50 *սնթմ.*

Ա Զ Դ

ԴՐԻԴՈՐ ԷՔԻԶԵԱՆ

Թարգման-Առաջնորդ ճամբորդներէն

կը գտնուի Պօլսոյ փողոց

Մարսէյլ հանդիպող հայ և արեւելցի ուրիշ ուղեւորներ որոնք քաղաքին և ֆրանսերէն լեզուին անծանօթ են, մեծ դիւրութիւններ կրնան գտնել իրեն դիմելով։

Թղթակցութեան հասցէն՝
Grégoire Ekizian
53, Rue de la République, 53
(France) Marseille

ՏԻՄ Ա. Մ. ԲԷԻՇԿԵԱՆՑ
ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ
Մարսիլիա, Պօլսո փողոց, թիւ 18
A. M. Pejischkiantz
rue Beauvau 18. Marseille

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.
ՄԱՐՍԷՑԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie et Papeterie du Midi, Allées de Meilhan, 44.